

POZWOLENIE EMISYJNE W PRAWIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Piotr Korzeniowski

POZWOLENIE EMISYJNE W PRAWIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Piotr Korzeniowski

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 20 stycznia 2020 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Jerzy Stelmasiak

Wydawca

Izabella Małeczka

Redaktor prowadzący

Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne

Violet Design Wioletta Kowalska

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-296-6

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wprowadzenie.....	13
Rozdział I	
System prawa ochrony środowiska	19
1. Podejście systemowe w badaniu pozwolenia emisyjnego w prawie ochrony środowiska	19
2. Odrębność czy integracja prawa ochrony środowiska w systemie prawa?.....	27
3. Wpływ prawa ochrony środowiska na inne gałęzie systemu prawa.....	33
4. Prawo ochrony środowiska w systemie prawa administracyjnego.....	35
5. Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska jako nowa zasada prawa ochrony środowiska.....	44
6. Podsumowanie.....	65
Rozdział II	
Funkcja prewencyjna w systemie prawa ochrony środowiska ...	69
1. Cele prewencyjne w systemie prawa ochrony środowiska....	69
2. Funkcja prewencyjna prawa ochrony środowiska.....	93
3. Zasada prewencji	119
4. Zasada przezorności.....	130
5. Funkcja prewencyjna systemu ek zarządzenia i audytu....	141
6. Podsumowanie.....	152

Rozdział III**Pozwolenie emisyjne jako instrument prawny zasady**

reglamentacji	155
1. Zasada reglamentacji w prawie ochrony środowiska.....	155
2. Charakter prawny pozwolenia emisyjnego	166
2.1. Zasada korzystania ze środowiska na podstawie pozwolenia.....	166
2.2. Pozwolenie emisyjne jako akt administracyjny.....	180
2.3. Warunki i tryb wydawania pozwolenia emisyjnego....	207
2.4. Przesłanki odmowy wydania pozwolenia emisyjnego....	215
2.4.1. Wykonanie prawem określonych obowiązków (art. 186 ust. 1 pkt 1 p.o.ś.).....	218
2.4.2. Przekroczenie dopuszczalnych standardów emisyjnych (art. 186 ust. 1 pkt 2 p.o.ś.).....	221
2.4.3. Przekroczenie standardów jakości środowiska (art. 186 ust. 1 pkt 3 p.o.ś.).....	223
2.5. Wymagania dotyczące treści pozwolenia emisyjnego ...	225
2.6. Wygaśnięcie, cofnięcie i ograniczenie pozwolenia emisyjnego.....	226
3. Podsumowanie.....	237

Rozdział IV**Pozwolenia sektorowe w ochronie powietrza i gospodarce**

odpadami	241
1. Zakres ochrony prawnej powietrza	241
2. Ochrona powietrza w prawie międzynarodowym.....	251
3. Ochrona powietrza w prawie Unii Europejskiej.....	262
4. Ochrona powietrza w prawie polskim	274
4.1. Zapobieganie uciążliwościom zapachowym	280
4.2. Ogólna charakterystyka instrumentów prawnych ochrony powietrza.....	298
4.3. Pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.....	306
4.4. Postępowanie kompensacyjne.....	314
4.5. Standardy jakości powietrza	317
4.6. Programy ochrony powietrza.....	323
4.7. Uchwała „antysmogowa”	328

5. Zasady ogólne gospodarki odpadami.....	336
5.1. Charakter prawny zasad ogólnych gospodarki odpadami.....	336
5.2. Zasada ochrony życia i zdrowia ludzi oraz środowiska w gospodarce odpadami.....	343
5.3. Zasada przestrzegania hierarchii w postępowaniu z odpadami.....	345
5.4. Zasada bliskości.....	354
5.5. Zasada ponoszenia kosztów gospodarowania odpadami.....	360
6. Pozwolenie na wytwarzanie odpadów jako instrument reglamentacji w gospodarce odpadami.....	365
7. Uznanie przedmiotu lub substancji za produkt uboczny...	369
8. Podsumowanie.....	376
 Rozdział V	
Pozwolenie zintegrowane.....	379
1. Zasada kompleksowej ochrony środowiska.....	379
2. Charakter prawny pozwolenia zintegrowanego	392
2.1. Zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola	404
2.2. Zintegrowana polityka produktowa	418
3. Treść pozwolenia zintegrowanego	428
3.1. Wymagania ogólne treści pozwolenia zintegrowanego.....	428
3.2. Obowiązek stosowania najlepszych dostępnych technik.....	437
4. Wymagania szczegółowe treści pozwolenia zintegrowanego.....	447
5. Podsumowanie.....	449
 Zakończenie	453
 Bibliografia.....	457

WPROWADZENIE

Inspiracjami do napisania tej książki były dwie szczególnego rodzaju okoliczności. Pierwszą stanowił ogromny wzrost zapotrzebowania na wiedzę o prawie emisyjnym i jego instrumentach. Jest on następstwem doniosłych zmian w prawie, jakie się dokonały wraz z wejściem w życie ustawy z 27.04.2001 r. – Prawo ochrony środowiska. W rozwoju systemu prawa ochrony środowiska – tzn. w miarę jak prawo to tworzy coraz wyższe formy ochrony – wzrasta nieustannie rola instrumentów prawnych. Dziś wiemy doskonale, że nie ma większej siły dynamizującej procesy kształtowania nowych instytucji oraz instrumentów prawnych ochrony środowiska niż ta, która tkwi w potrzebach społeczno-gospodarczych wynikających z korzystania z zasobów środowiska. Jednocześnie coraz lepiej zdajemy sobie sprawę z tego, że owe siły napędowe rozwoju systemu prawa ochrony środowiska zawierają się przede wszystkim w poszerzającym się zakresie publicznego prawa podmiotowego do środowiska¹. Rosnące oczekiwania prawne dotyczące ochrony jakości środowiska i zapewnienia wysokiego poziomu ochrony środowiska jako całości mają swoje źródło w publicznym prawie podmiotowym do środowiska. Prawo to jest podstawą ochrony środowiska. Kategoria publicznego prawa podmiotowego do środowiska doczekała się monograficznych opracowań². Badanie pozwolenia emisyjnego może rzucić nieco światła na istotę publicznego prawa podmiotowego do środowiska. Jego istotę

¹ Zob. szerzej W. Jakimowicz, *Publiczne prawa podmiotowe państwa*, PiP 2001/10, s. 52.

² Zob. K.M. Urbańska, *Prawo podmiotowe do dobrego środowiska w prawie międzynarodowym i polskim*, Poznań 2015; J. Trzewik, *Publiczne prawa podmiotowe jednostki w systemie prawa ochrony środowiska*, Lublin 2016.

stanowi prawną możliwość korzystania ze środowiska zabezpieczona przez instrumenty prawne ochrony, z których jednym z najważniejszych jest pozwolenie emisyjne. Jeśli przyjrzymy się bliżej przepisom ustaw: z 27.04.2001 r. – Prawo ochrony środowiska, z 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a także z 13.04.2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie lub innych aktów prawnych kształtującym treść publicznego prawa podmiotowego do środowiska, to możemy dostrzec, że przyznają one uprawnionym określony zakres praw pozwalających na realizację ich potrzeb oraz interesów. Korzystanie z publicznego prawa podmiotowego do środowiska wiąże się także z obowiązkami prawnymi ochrony środowiska przy pomocy pozwolenia emisyjnego. Trzy pierwsze rozdziały pracy stanowią podstawę dalszych rozważań na temat pozwolenia emisyjnego. Starano się określić w nich miejsce pozwoleń sektorowych oraz pozwolenia zintegrowanego. Polska literatura naukowa wiążąca się bezpośrednio z pozwoleniem emisyjnym nie jest obszerna. Są to przeważnie komentarze do ustawy z 27.04.2001 r. – Prawo ochrony środowiska oraz podręczniki. Nie zawierają one jednak szerszych analiz teoretycznych i pomijają kwestie praktyczne związane z funkcjonowaniem pozwolenia emisyjnego w systemie prawa ochrony środowiska.

Drugą okolicznością, która z kolei sprawiła, że książka ta mogła w ogóle zostać napisana, jest fakt, że już wcześniej miało miejsce stopniowe rozrastanie się wiedzy naukowej o prawie emisyjnym. Należy bowiem od razu powiedzieć, że w przypadku teorii prawa emisyjnego mamy do czynienia z dyscypliną będącą wciąż jeszcze *in statu nascendi*. Proces ten w teorii prawa ochrony środowiska dokonuje się wolno. Jest to niewątpliwie konsekwencją szczególnego charakteru tego prawa. Problematyka prawna zamknięta w tytule tej publikacji nie była dotąd szeroko analizowana. Zadaniem niniejszej książki jest przedstawienie wyników badań nad kształtowaniem się koncepcji pozwolenia emisyjnego w prawie polskim. Celem pracy jest także określenie roli pozwolenia emisyjnego w systemie prawa ochrony środowiska. W książce zastosowano metodę analizy aktów prawnych polegającą na przechodzeniu od abstrakcji (zagadnień ogólnych) do konkretności (zagadnień szczegółowych). W ten sposób chcemy dokonać rekonstrukcji przedmiotu prawa emisyjnego

jako jednolitej całości w prawie ochrony środowiska. Metoda ta ma na celu odtworzenie formy modelu prawnego pozwolenia emisyjnego. Wznosząc się od abstrakcji do konkretności, przechodzimy od jednej kategorii do drugiej, od wyższej (prawo emisyjne w systemie prawa ochrony środowiska) do niższej (pozwolenie emisyjne w prawie emisyjnym). W rezultacie naszym zamiarem jest przedstawienie całościowego związanego ze sobą systemu pojęć składających się na treść normatywną pozwolenia emisyjnego w prawie ochrony środowiska.

Celem nadrzędnym opracowania jest stworzenie całościowego modelu prawnego pozwolenia emisyjnego osadzonego w prawie emisyjnym, stanowiącym część prawa ochrony środowiska. Związek ten ma charakter konieczny, który w założeniu wyklucza przypadkowość oraz dowolność badań. Dwoisty charakter prawny pozwolenia emisyjnego uzasadniony jest dwoistym charakterem prawa emisyjnego.

Z jednej strony prawo emisyjne przenika całe prawo ochrony środowiska i jest obszarem i przedmiotem poczynań ważnych z punktu widzenia tworzenia i stosowania całego prawa ochrony środowiska. Z drugiej strony zaś prawo emisyjne jest trudne zarówno do interpretacji, jak i rzetelnej analizy naukowej. Te właśnie, a także inne przyczyny sprawiły, że wiedza o prawie emisyjnym rozwija się bardzo powoli, zdecydowanie zbyt wolno w stosunku do nieustannego wzrostu zapotrzebowania na nią wśród praktyków. Co więcej, rozwój ten nie zawsze przebiegał w kierunku, w którym przebiegać powinien. Nie ulega bowiem dziś wątpliwości, że o rzeczywistym rozwoju tej dyscypliny, jak również o praktycznej jej przydatności w procesie stosowania prawa ochrony środowiska decyduje przede wszystkim przyrost naukowej, empirycznie weryfikowanej i teoretycznie wyjaśnionej oraz uzasadnionej wiedzy o instrumentach prawa emisyjnego. Nie oznacza to jednak bynajmniej, że dysponujemy już dziś jakimś pełnym i do końca uporządkowanym systemem wiedzy o prawie emisyjnym. Można natomiast mówić o wystąpieniu podstawowych przesłanek do budowania takiego systemu. Pierwszą z nich jest niewątpliwie coraz większe zrozumienie potrzeby i konieczności gromadzenia usystematyzowanej, wyprowadzonej z naukowej analizy orzecznictwa sądów administracyjnych i orzecznictwu

przydatnej, wiedzy o prawie emisyjnym. Drugą przesłanką jest natomiast stale wzrastający zasób takiej wiedzy.

Przedmiotem rozdziałów, które składają się na niniejszą publikację, są z jednej strony bardzo ogólne zagadnienia pozwolenia emisyjnego, z drugiej strony konkretne regulacje prawne rozważane trybem interpretacji prawniczej. Niemniej także tam, gdzie chodzi o pojedynczy przepis prawa, jest on rozważany w aspekcie pewnych zagadnień ogólniejszych, które Czytelnik dostrzeże bez trudu. Jest to książka przede wszystkim praktyczna – chociaż niektóre jej fragmenty pozornie nie wydają się takie. W tekście znalazły się także liczne odwołania do wiedzy technicznej przedstawionej w piśmiennictwie. Są one niezbędne do wykładni przepisów prawa analizowanych w niniejszym opracowaniu.

Książka stanowi próbę selektywnego zebrania i uporządkowania dotychczasowej wiedzy prawniczej o pozwoleniu emisyjnym jako podstawowym instrumencie prawa emisyjnego. Powstała ona w wyniku przeświadczenia, że podjęcie takiej próby pozwoli nie tylko przybliżyć tę wiedzę do praktyki, lecz także zintensyfikować jej dalszy rozwój. Dopiero bowiem usystematyzowanie tego, co już wiemy na temat pozwolenia emisyjnego, pozwala wykryć „białe plamy” na mapie naszej wiedzy o prawie emisyjnym. Przepisy regulujące pozwolenie emisyjne, będące najważniejszym instrumentem charakteryzowanego w książce prawa emisyjnego, wymagają zabiegów interpretacyjnych uwzględniających szeroki zakres wiedzy technicznej, której nie posiadają w szczególności prawnicy. Prawo emisyjne traktowane jako źródło prawa ujmowane jest w tej książce jako element większej całości, jaką jest system prawa ochrony środowiska.

Problemów, które czekają na rozwiązanie, jest w teorii prawa ochrony środowiska wciąż jeszcze немало. Praca niniejsza zawiera analizę prawną aspektów pozwolenia emisyjnego. Jest to próba oceny funkcjonowania tego instrumentu prawnego w systemie prawa ochrony środowiska. Nie wyczerpuje ona całej skomplikowanej problematyki prawa emisyjnego, lecz stanowi jedynie pierwszy krok na drodze dalszych badań nad prawem emisyjnym i jego instrumentami.

Książka została pomyślana jako monografia na temat pozwolenia emisyjnego i przeznaczona jest dla praktyków stosujących prawo ochrony środowiska. Takie przeznaczenie opracowania musiało wpłynąć na jego treść i sposób ujęcia materiału. Autor starał się zawrzeć w nim tę wiedzę, która stanowi podstawę prawa emisyjnego oraz która jest niezbędna do interpretacji podstaw prawnych pozwolenia emisyjnego w prawie ochrony środowiska.

Przy pisaniu monografii korzystałem w pewnych przypadkach częściowo z materiału zawartego we wcześniejszych moich pracach: *Zasady prawne ochrony środowiska*, Łódź 2010, *Instytucje prawne ochrony środowiska a proces inwestycyjno-budowlany. Studium prawno-administracyjne*, Warszawa 2012, *Bezpieczeństwo ekologiczne jako instytucja prawna ochrony środowiska*, Łódź 2012 oraz *Model prawny systemu gospodarki odpadami. Studium administracyjno-prawne*, Łódź 2014. Przedmiot tych badań został w niniejszej publikacji poszerzony o nowe kwestie związane z pozwoleniem emisyjnym w systemie prawa ochrony środowiska.

W opracowaniu uwzględniono stan prawa i literatury na 20 stycznia 2020 r.

Rozdział I

SYSTEM PRAWA OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Podejście systemowe w badaniu pozwolenia emisyjnego w prawie ochrony środowiska

System w znaczeniu ogólnym oznacza zbiór powiązanych ze sobą części składowych, które łącznie tworzą pewną całość. Analiza głównego problemu badawczego w tej monografii, obejmującego pozwolenie emisyjne, będzie analizą systemową w ramach prawa ochrony środowiska. W związku z tym należy na początku rozważyć i ustalić treść terminów „system” i „analiza systemowa”, oraz uzasadnić, dlaczego pozwolenie emisyjne wymaga analizy systemowej.

W ogólnym ujęciu system jest zespołem powiązanych ze sobą elementów i zależności zachodzących między nimi¹. Zdaniem J. Regulskiego: „System jest to zbiór elementów wraz z relacjami istniejącymi między tymi elementami oraz między ich właściwościami”². Znaczenie pojęcia systemu w nauce nie jest przedmiotem sporów doktrynalnych, ale w piśmiennictwie są tworzone różne jego definicje i ujęcia metodologiczne³.

¹ A.K. Koźmiński, *Zarządzanie. Analiza systemowa procesów i struktur*, Warszawa 1974, s. 28–29.

² J. Regulski, *Cybernetyka systemów planowania*, Warszawa 1974, s. 12.

³ Zagadnienia dotyczące systemu prawa wcześniej szerzej badałem w monografii: *Zasady prawne ochrony środowiska*, Łódź 2010, s. 72–92; *Bezpieczeństwo ekologiczne jako instytucja prawna ochrony środowiska*, Łódź 2012, s. 125–134; *Model prawny systemu*

Zaproponowanemu w tytule rozdziału podejściu systemowemu nadaje się obecnie w języku naukowym wiele znaczeń⁴. Dalsze rozważania należy zatem rozpocząć od wyjaśnienia, jaką treść normatywną będziemy analizowali w ramach systemu prawa ochrony środowiska stanowiącego otoczenie normatywne pozwolenia emisyjnego. System obejmuje co najmniej dwa elementy, które są powiązane ze sobą wzajemnymi relacjami i tworzą łącznie całość. Najczęściej jest to zbiór części składowych, które posiadają własną kompleksową strukturę.

Zjawisko powiększania się systemu w układzie pionowym i poziomym powoduje powstawanie podsystemu (subsystemu) i nadsystemu. T. Kotarbiński uważa, że system jest przedmiotem złożonym, który ma przynajmniej jedną część różną od siebie samego⁵. Analiza systemowa jest metodą rozwiązywania problemów oraz umożliwia łączenie dorobku różnych dyscyplin naukowych wokół badanych problemów. Analiza tego rodzaju może mieć charakter inżynierski w tym sensie, że służy projektowaniu przyszłych struktur i działań legislacyjnych dotyczących prawa ochrony środowiska. Jako metodologia badania analiza systemowa zmierza do nadania prowadzonym w jej ramach badaniom charakteru możliwie jak najbardziej naukowego, co wyraża się w dążeniu do maksymalizacji takich standardów, jak jasność, obiektywność i sprawdzalność wyników przez powtórzenie badania przez inną grupę specjalistów. Podstawową metodą analizy systemowej zastosowanej w tej książce do pozwolenia emisyjnego jest modelowanie, czyli budowa abstrakcyjnych konstrukcji odzwierciedlających w uproszczony sposób rzeczywistość⁶. W analizie systemowej prawa ochrony środowiska szczególną rolę odgrywają sądy administracyjne. Według J. Stelmasiaka szerokie właściwości wojewódzkich sądów administracyjnych powodują, że razem z orzecznictwem NSA w istocie „prawotwórczo” oddziałują na właściwe stosowanie, a także prawidłową wykładnię norm

gospodarki odpadami. Studium administracyjno-prawne, Łódź 2014, s. 43–72. Przedmiot tych badań został w niniejszej publikacji poszerzony o nowe kwestie związane z pozwoleniem emisyjnym.

⁴ Por. Z. Bukowski, *Zrównoważony rozwój w systemie prawa*, Toruń 2009, s. 44.

⁵ T. Kotarbiński, *Zagadnienia metodologii nauk praktycznych*, „Zagadnienia Naukoznawstwa” 1969/3, s. 9.

⁶ A.K. Koźminski, *Analiza systemowa organizacji*, Warszawa 1976, s. 36–37.

prawa ochrony środowiska przez organy administracji publicznej, przy zastrzeżeniu, że nie są to oczywiście precedensy sądowe⁷.

System prawa ochrony środowiska powinniśmy traktować jako zbiór aktów prawnych o uporządkowanej wewnętrznie strukturze, realizującym cele ustawowe ochrony środowiska. Cele ustawowe ochrony środowiska wynikają z definicji legalnej pojęcia ochrony środowiska. Zgodnie z art. 3 pkt 13 p.o.ś. przez ochronę środowiska rozumie się podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega w szczególności na:

- 1) racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- 2) przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom,
- 3) przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

Z punktu widzenia przedmiotu tej książki podstawowe znaczenie ma funkcja prewencyjna pozwolenia emisyjnego obejmująca zwłaszcza przeciwdziałanie zanieczyszczeniom.

Szczególne znaczenie dla podejścia systemowego w badaniu pozwolenia emisyjnego ma funkcja i zadania nauk prawnych w zakresie problematyki ochrony środowiska. Wynika to z tego, że zagrożenia środowiska powstają w ramach konkretnego układu stosunków społeczno-gospodarczych, a stosunki te są regulowane m.in. przez prawo emisyjne, stanowiące przekrój tematyczny przez cały system prawa⁸. Model prawny analizowanego w tej książce pozwolenia emisyjnego traktowany musi być jako wypowiedź w sensie całościowym oraz integrującym instytucje oraz instrumenty prawne w systemie prawa ochrony środowiska.

Poszczególne akty prawne systemu prawa ochrony środowiska bez uwzględnienia związków przedmiotowych między nimi nigdy nie stworzyłyby systemu. Nie budują go także pojedyncze relacje aktów prawnych

⁷ J. Stelmasiak, *Rola sądów administracyjnych w sprawach ochrony środowiska* [w:] *Prawo ochrony środowiska*, red. J. Stelmasiak, Warszawa 2009, s. 93.

⁸ *Zadania nauki w dziedzinie racjonalnego kształtowania środowiska człowieka*, oprac. K. Dziewoński, W. Michajłow, T. Skrzyńska, Ossolineum 1974, s. 79.

rozpatrywane w oderwaniu od siebie. Istnienie przedmiotów i relacji między aktami prawnymi jest warunkiem ważnym, lecz nie dostatecznym do powstania systemu prawa. B. Lipowicz twierdzi, że: „Ochrona środowiska powinna stanowić funkcję całego systemu prawa, a nie tylko określonego zespołu norm”⁹. Według J. Kurczewskiego: „Ogólna charakterystyka systemu prawnego musi być wypełniona konkretnymi treściami po to, aby można było odpowiedzieć sobie na pytanie, jak działa ten system i co utrzymuje jego istnienie społeczne”¹⁰. Jego zdaniem mamy schemat systemu prawnego, w którym ze strony organów prawotwórczych przekazywane są kolejno modyfikowane wzorce postępowania, a z kolei ze strony zindywidualizowanej rzeszy uczestników systemu formułowane są oczekiwania rozwiązania przez organy prawow wykonawcze ich wzajemnych zatargów, konfliktów i innego tytułu naruszeń uprawnień i obowiązków. Autor ten stawia tezę, według której im bardziej drobiazgowo staje się prawna kontrola i regulacja zachowań wychodząca od państwowych organów systemu prawnego, tym bardziej drobiazgowo stają się oczekiwania obywateli pod adresem tych organów. System prawa ochrony środowiska jest gwarancją przestrzegania zasady sprawiedliwości ekologicznej i powinien zapobiegać jej naruszeniu¹¹.

Wraz ze szczegółowością wzorców wzrasta jednocześnie szansa, że wejdą one w konflikt z wzorcami, które są uznawane przez adresatów norm¹². J. Wróblewski twierdzi, że: „Założenie systemowości prawa stanowi jedną z presupozycji rozumowania prawniczego”¹³. Zdaniem cytowanego autora zagadnienie systemowości prawa jest częścią wszelkich rozważań teoretycznych, które są realizowane na płaszczyźnie logiczno-językowej i socjologicznej¹⁴. Znaczenie analizy systemowej jako rozwiniętej metody

⁹ B. Lipowicz, *Regulacje prawne i rozwiązania organizacyjno-instytucjonalne w zakresie ochrony i kształtowania środowiska naturalnego* [w:] *Ochrona środowiska naturalnego. Społeczne problemy*, red. Z. Blok, Warszawa 1987, s. 245.

¹⁰ J. Kurczewski, *O badaniu prawa w naukach społecznych*, Warszawa 1977, s. 128.

¹¹ Zob. szerzej B. Moore, M.E. Sharpe, *Injustice the social base of obedience and revolt*, New Jersey 1966, s. 3–15.

¹² B. Moore, M.E. Sharpe, *Injustice...*, s. 132.

¹³ J. Wróblewski, *Prawo jako system* [w:] K. Opałek, J. Wróblewski, *Prawo. Metodologia, filozofia, teoria prawa*, Warszawa 1991, s. 230.

¹⁴ J. Wróblewski, *Prawo jako system...*, s. 231.

badawczej jest powszechnie akceptowane. Metoda ta zastosowana do badań nad pozwoleniem emisyjnym swoje cele realizuje, przyjmując za podstawę pojęcie systemu wraz z kompleksem związanych z nim relacji i twierzeń. L. von Bartalanffy wskazuje, że system jest zespołem elementów pozostających ze sobą we wzajemnych interakcjach. Według tego autora w ostatnich latach byliśmy świadkami pojawienia się systemu jako kluczowej koncepcji w badaniach naukowych. Jego zdaniem: „Systemy, oczywiście, były przedmiotem badań od stuleci, lecz obecnie dodano coś nowego, (...) tendencja do badań systemów jako całości, a nie jako konglomeratu części składowych, jest zgodna z panującą we współczesnej nauce tendencją do tego, aby już nie wyodrębniać zjawisk w ramach wąskich kontekstów, lecz aby otworzyć drogę do badań nad wzajemnymi oddziaływaniami oraz aby badania te obejmowały coraz większe obszary przyrody”¹⁵. L. von Bartalanffy przedstawił swoją koncepcję analizy systemowej w opozycji do mechanicyzmu. Analizując system prawa i system nauk prawnych, K. Opalek uważa, że problem systemu prawa „kryje w sobie szereg niejasności”¹⁶. Jego zdaniem jest to spowodowane częściowo wieloznacznością samego słowa „system”. Autor ten dowodzi, że w prawie obowiązującym istnieją elementy systematyzacji. Zalicza do nich: „1) dążenie do pełnego wyczerpania regulacją prawną całej sfery stosunków społecznych, mających żywotne znaczenie (...), 2) dążenie do zsyntetyzowania, do pojęciowego zgrupowania razem przypadków podobnych, czyli ustanowienia norm ogólnych, pod które podpadają całe kompleksy zbliżonych sytuacji i stosunków społecznych (...), 3) uporządkowanie regulacji prawnej”¹⁷.

W warunkach dynamicznego rozwoju prawa ochrony środowiska konieczne jest dążenie do tworzenia jego systemu za pomocą świadomej działalności legislacyjnej. Należy to jednak czynić w taki sposób, aby zapewnić zgodność procesu tworzenia prawa z wytyczonymi celami i zadaniami w ochronie środowiska.

¹⁵ L. von Bartalanffy, *Ogólna teoria systemów. Podstawy, rozwój, zastosowanie*, przeł. E. Wojdyło-Woźniak, Warszawa 1984, s. 38.

¹⁶ K. Opalek, *Problemy metodologiczne nauki prawa*, Warszawa 1962, s. 159.

¹⁷ K. Opalek, *Problemy metodologiczne...*, s. 165–166.

W książce omówiono jedno z najważniejszych zagadnień systemowych prawa ochrony środowiska, jakim jest pozwolenie emisyjne. Przybliżono w szczególności instytucję pozwolenia emisyjnego jako podstawowego instrumentu prawnego prewencyjnej ochrony środowiska. W tym celu przedstawiono:

- warunki i tryb wydania pozwolenia emisyjnego,
- przesłanki odmowy jego wydania,
- wymagania dotyczące jego treści oraz
- wygaśnięcie, cofnięcie i ograniczenie pozwolenia emisyjnego.

W publikacji dokonano także analizy charakteru prawnego pozwolenia zintegrowanego. Uwzględniono również charakterystykę prawną pozwoleń sektorowych, standardów i programów ochrony jakości powietrza oraz „uchwały antysmogowej”.

Opracowanie jest przeznaczone dla pracowników administracji publicznej, szczególnie zatrudnionych w organach ochrony środowiska, przedsiębiorców w branżach: inwestycyjno-budowlanej, gospodarki odpadami, usługowej i handlowej. Książka będzie stanowiła pomoc zarówno dla przedstawicieli zawodów prawniczych, obejmujących w szczególności: sędziów, adwokatów, radców prawnych, jak i przedstawicieli teorii. Będzie również przydatna studentom w procesie dydaktycznym.

Piotr Korzeniowski – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Łódzkiego, kierownik Zakładu Prawa Ochrony Środowiska na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego; sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

9788381872966 W01P01

ISBN 978-83-8187-296-6

9 788381 872966

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 129 Zł (W TYM 5% VAT)